

ساختار و توالی تنظیم پیشنهاد طرح پژوهشی (پروپوزال)

پروپوزال فرم مکتوب یا الکترونیکی طرح پژوهشی است که محقق در نظر دارد در شرایط واقعی آن را اجرا نماید. پس پروپوزال آغاز کار نیست بلکه محقق همه مطالعات اش را انجام داده و خود می داند چکار باید بکند. یک پروپوزال باید فرضیه، هدف یا سؤال را مشخص نموده و اهمیت و کاربرد آن را ذکر نماید. همچنین نشان داد که روش رسیدن به هدف یا آزمون فرضیه و پاسخ به سؤال چیست؟ چه منابعی مورد نیاز است.

برای تنظیم پروپوزال هر سازمان و مرکز تحقیقات فرمت خودش را می خواهد. آنچه که فرا روی شما است یک چک لیست کامل است.

آیا می توان بدون ارائه پروپوزال تحقیق کرد؟ پاسخ خیر است زیرا تحقیق در هر شرایطی نیاز به مجوز دارد و لازمه مجوز بررسی پروپوزال است. انجام تحقیق بدون مجوز از سوی هر کس که باشد، یک کار نادرست و خلاف محسوب می شود.

عنوان به فارسی و انگلیسی
عبارت خبری، کمترین واژه ممکن، واژه های ساده، قابل فهم و اختصاصی، عدم استفاده از کلمات اختصاری، اجتناب از بیش دآوری، عدم اشاره به روش کار، ذکر زمان و مکان در مطالعات توصیفی و مقطعی
نام و نام خانوادگی رتبه علمی مجری - تلفن تماس و Email - نام همکاران

هر پیشنهاد دهنده طرح باید قبل از ارائه پروپوزال هشت سؤال زیر را بررسی نماید و پس از اطمینان از مثبت بودن پاسخ ها پیشنهاد خود را ارائه دهد. چون بطور معمول مبنای اظهار نظر داوران و تصمیم گیران نیز همین هشت سؤال می باشد که باید پروپوزال به آن جواب دهد.
۱- با انجام این تحقیق به چه سئوالی پاسخ داده خواهد شد یا چه مشکلی حل خواهد شد؟ (مشخص کردن هدف)
۲- آیا موضوع مورد تحقیق به جایگاه علمی، تخصصی و سوابق پژوهشی من ارتباط دارد؟ آیا این کار از من پذیرفتنی است؟
۳- آیا این موضوع جزء نیاز ها و اولویت های پژوهشی هست؟ (به اندازه کافی اهمیت دارد؟)
۴- آیا توانائی انجام از نظر تخصصی، مالی، تجهیزات، مواد و دسترسی به نمونه ها وجود دارد؟ (می توانم انجام دهم؟)
۵- آیا طرح در مدت زمان تعیین شده قابل اجرا هست؟
۶- آیا انجام طرح مقرون به صرفه است؟
۷- آیا اطلاعات و منابع کافی در مورد موضوع تحقیق وجود دارد؟
۸- احتمال پذیرش و تصویب چقدر است؟

خلاصه طرح: خلاصه بیان مسئله و روش در یک صفحه (این بخش بعد از اتمام پروپوزال نوشته می شود)
--

بیان مسئله (با ذکر منابع در متن به ترتیب ذکر به صورت شماره - رفرنس دهی به سبک ونکور)	
بیان مسئله باید نشان بدهد که فرضیه/ هدف/ سؤال مورد تحقیق چیست و آیا اهمیت کافی برای تحقیق دارد؟	
پاراگراف اول	زمینه/ سابقه (دانسته ها) توصیف خیلی مختصر
پاراگراف دوم	(از دانسته ها بطرف ندانسته ها و مشخص کردن Gap موجود در دانش)
بیان سؤال یا مشکل، عوامل موثر یا علل، اهمیت مشکل شامل بروز، شیوع، شدت، کشندگی (با آمار و ارقام)، نحوه برخورد کنونی، عوارض ناشی از تداوم، راه حل های رفع مشکل، اشاره به مطالعات قبلی، تناقضات موجود	
پاراگراف سوم	فرضیه/ هدف/ سؤال این تحقیق و فوائد ناشی از آن پس از اجرا
تعریف واژه ها	تعریف واژه های بکار برده شده در عنوان و بیان مسئله مطابق Medical Subjects Headings (MESH)

بررسی متون

الف- کلیات در صورت لزوم : حداکثر ۳ صفحه با استفاده از کتب جدید و مقالات مروری
 ب- مقالات: فعالیت های لازم برای تنظیم قسمت مقاله ها عبارت است از:
 ۱- جستجو در بانک های اطلاعاتی و یافتن حداقل ۳ مقاله در ۳ سال اخیر چاپ شده در مجلات پزشکی معتبر که کاملاً به موضوع پیشنهادی مرتبط باشد.
 ۲- تهیه مقالات به صورت تمام متن
 ۳- تهیه خلاصه ای از هر مقاله به صورت جداگانه، به صورت متن به طوریکه اجزای زیر را داشته باشد:
 پاراگراف اول: معرفی مقاله شامل نام نویسنده(گان)، زمان، مکان، هدف مطالعه
 پاراگراف دوم: روش بررسی شامل نوع مطالعه، جامعه مورد بررسی، معیارهای ورود و خروج، تعداد نمونه و نحوه محاسبه آن، روش نمونه گیری، شرح کامل نمونه ها یا تعریف و نحوه تعیین گروه ها (مداخله/ مواجهه و شاهد)، ذکر همزمانی، روش اجرا، نحوه تخصیص گروه ها، کور سازی، شرح جزئیات کامل نحوه اندازه گیری متغیر ها، نحوه برخورد با متغیر های مداخله گر(همسان سازی، حذف، ندید) نحوه پیگیری، طرح تجزیه و تحلیل و آزمون های آماری (هر کدام که وجود داشت)
 پاراگراف سوم: یافته های مهم
 پاراگراف چهارم: نتیجه گیری مقاله (ذکر منبع با شماره)
نقد مقاله: بیان نقاط قوت و ضعف مقاله به نظر شما
 هدف از بررسی متون آگاهی از دانش موجود و گرفتن الگو از تجربیات محققین دیگر است. انتظار می رود پژوهشگر از نکات قوت مطالعات دیگران استفاده واز نکات منفی آنها اجتناب کند.

اهداف و فرضیات (نمونه ها مثال در صفحات ۴۵ تا ۵۴) به آخر این سند مراجعه فرمائید.

هدف کلی : منطبق با عنوان است با این تفاوت که بررسی در ابتدای عنوان به تعیین (یا یک action verb مناسب) تغییر می یابد و زمان و مکان نیز باید در انتهای عبارت هدف کلی آورده شود.
 اهداف اختصاصی: مراحل انجام فعالیت های یک پروژه است که مجموع آنها هدف کلی را تامین می کند.
 اهداف کاربردی:
 فرضیات یا سئوالات:
 فرضیات بیان وجود رابطه یک متغیر با متغیر دیگر و یا اثر متغیر مستقل بر متغیر وابسته است. که می تواند به سه صورت مثبت، منفی و بدون جهت نوشته شود. فرضیات باید بر اساس شواهد مطرح شود.
 در مطالعات توصیفی به جای فرضیات سئوالاتی که طرح تحقیقاتی می خواهد به آنها پاسخ دهد، نوشته می شود.

متغیر ها (بصورت جدول) نمونه مثال در صفحات ۷-۶۶

- عنوان (نام) متغیر
 - نقش متغیر در تحقیق: یکی از چهار حالت زمینه ای، مستقل، مداخله گر، وابسته
 - نوع متغیر (مقیاس سنجش): یکی از چهار حالت کیفی(اسمی یا رتبه ای)، کمی(گسسته یا پیوسته)
 - تعریف عملی: نحوه اندازه گیری در این تحقیق
 - نحوه اندازه گیری (نحوه اندازه گیری همان تعریف عملی است که به علت تطبیق با پژوهشیار آورده شده است)
 مقیاس(واحد اندازه گیری یا تقسیمات مقیاس): مثل قد که واحد اندازه گیری آن متر / جنس که تقسیمات مقیاس آن زن و مرد می باشد

روش اجرای مطالعه
جامعه مورد مطالعه، ویژگی های جامعه هدف و معیارهای ورود و خروج،
تعداد نمونه و نحوه محاسبه آن، روش نمونه گیری، تعریف و شرح کامل نمونه ها
روش بررسی: نوع مطالعه و طراحی، نحوه تعیین و تخصیص گروه ها (مداخله/ مواجهه و شاهد)، همزمانی و بی خبری
روش های جمع آوری داده ها
نحوه اجرای تحقیق: شرح جزئیات کامل نحوه مراحل آماده سازی و اندازه گیری متغیر ها، نحوه برخورد با متغیر های مداخله گر (همسان سازی، حذف، ندید)، ذکر زمان و مکان عملیات، نحوه پیگیری ها، تواتر و شرایط به ترتیب انجام
روش تجزیه و تحلیل و آزمون های آماری
محدودیت های پروژه، خطاهای سیستماتیک احتمالی و راههای مقابله با آنها - تمهیدات لازم برای تامین اعتبار داخلی و خارجی (ص ۱۰۶ تا ۱۱۳) - بیان روائی و پایائی اندازه گیری ها - مطالعه آزمایشی (ص ۱۳۵)

برنامه زمان بندی، برآورد نیروی انسانی، خدمات، مواد و تجهیزات و هزینه ها

ملاحظات اخلاقی (ص ۱۱۴ تا ۱۱۷) تکمیل و امضاء فرم اخلاق - تنظیم فرم رضایت آگاهانه

لیست منابع: مطابق قسمت معاهده تهران، مجله سلامت اجتماعی، راهنمای نویسندگان ch.sbm.ac.ir

ضمائم (پرسشنامه، فرم اطلاعاتی و ...)

صفحات ذکر شده در مقابل سر فصل ها مربوط به منبع زیر است. کتاب بصورت فیزیکی در انتشارات دانشگاه موجود است. همچنین فرم الکترونیکی این صفحات با اجازه مولف در سایت با عنوان Dr Gachkar book Selected قرار داده شده است. هدف از معرفی این کتاب مشاهده مثال ها است. هر جا تعارضی دیده می شود، به منظور وحدت رویه بر اساس سند بالا دستی یعنی فرمت پژوهشیار/پژوهان دانشگاه تنظیم شده است.

* گچکار لطیف. اصول تهیه پیشنهادیه پروژه های پژوهشی، روش شناسی تحقیق سطح اول. چاپ اول. معاونت پژوهشی دانشگاه. ۱۳۸۴

اطلاعات تکمیلی در سایت	ak.sbm.ac.ir
هماهنگی و تنظیم وقت جهت مشاوره تحقیق، مقاله نویسی و راهنمایی پایان نامه با ایمیل	kolahii@gmail.com
تهران، ولنجک، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، دانشکده پزشکی ط ۸، تلفن	۲۳۸۷ ۲۵۶۷-۸
مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت: تلفن ۰۹۸۰-۱ ۲۲۲۲	sdh.sbm.ac.ir

هدف اصلی این چک لیست راهنمایی از نظر محتوا می باشد، به طور معمول از نظر ساختار و قوانین بین سازمان های مختلف، حتی واحد های مختلف یک سازمان، تفاوت هایی وجود دارد که در ارائه پروپوزال لازم است قوانین و فرمت سازمان پذیرنده رعایت شود.

فرمت پروپوزال و سایر مستندات مورد نیاز برای پژوهش مربوط به دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سایت ak.sbm.ac.ir موجود است.